

KILOMÉTER/ÓRA

Meleg volt, kifejezetten meleg egy olyan országban, ahol ünnepszámba megy, ha fürdőruhára lehet vetkőzni az óceánparton. Egy ilyen párás, meleg napon a városban ragadt lakosságot persze emészti a sárga irigység a parti szellőt szívó honfitársaik kiváltságos helyzete miatt, de hát mit is tehetnének egyebet, azért csak nem lehet bugyira vedleni a nyílt utcán. Azt mondják, van egy ózonlyuk az ország fölött, azért pirít a nap olyan erősen, meg magas az UV-sugárzás, ajánlatos a naptej használata, főleg a világos bőrűeknek, mert könnyen leégnek, azonfelül pedig mindenféle bőrtípusnak a bőrrák miatt, a sok anyajeggyel rendelkezőknek pedig kiemelten fontos.

A férfi magas volt, a nő pont egy fejjel alacsonyabb, arányosan mutatnak egymás mellett, ez, hogy ők egymás mellett egyáltalán mutatnak valahogy, azonban nem volt magától értetődő.

A férfi pár éve költözött az országba, mert odahaza csalódott a művészetben, és úgy vélte, kétezer kilométerrel távolabb majd megtalálja számítását, el is ment hát egy amolyan tanyára, azóta is becsülettel gondozza a virágokat, és nyírja a bokrokat; szép kétkezi munka szép környezetben, de még szebb lenne, ha a művészete is úgy virágozna, ahogyan a kert, az meg – már hogy a művészete – valahogy mégsem akar szárba szökkeni. Talán menni kéne tovább, mert például megszeretni azóta sem szerette meg az országot, és nem a művészet miatt, de szóval menni kéne tovább, mondjuk Görögországba, ott jó lenne biztosan.

A nő mosolygott, mikor kitöltötte a szabadságpapírját, alig várta már, hogy elrepülhessen kétezer kilométerrel távolabbra. Két hetet tölt az országban, immáron harmadik alkalommal. Titkon büszke rá, hogy ilyen messze az otthonától vannak számára már ismerős tájak, ismerős utcák. Nem szeretne itt élni, de inspirálja, szereti a városok, falvak sajátos esztétikumát, és lépten-nyomon kastélyok vannak, még az óceánpartokon is. Azért jött, hogy két hétre kiszabaduljon a már fullasztóvá zsugorodott otthoni környezetből, hogy itt végre kinyújtóztassa végtagjait. Nyújtózott is, próbált belesimulni a helyi kultúrába, de csakhamar rájött, hogy belátható időn belül nem fogja megtalálni magát benne.

Az, hogy ez a férfi és ez a nő egymás mellé kerültek fél napra egy kisvárosban, egy olyan országban, ahol nincsenek közös metszéspontjaik, nem

volt magától értetődő. Ismerték egymást otthonról, beszélgettek már párszor ott, ahonnan a férfi elment, és ahová a nő nemsokára visszatér. Ez a néhány kocsmai beszélgetés volt találkozásuk apropója, és a férfi utazott le a kisvárosba, ahol a nő volt. Jó terv, hogy kávézzanak, utána jöhet egy sör, kettő, némi étel, azt lekísérni egy üveg borral. Jó terv, hiszen alapvetően számos területen vannak közös dolgaik: mindketten ugyanazon egyetemen szereztek diplomát vizuális művészetekből – pár év eltolódással. Bizonyított esztétikai érzékkel találnak egymásban szépet kívül és belül. Szóval sok közös téma van, régi tanárok, közös ismerősök, még egyszer a művészet, finom iróniával, némi cinizmussal, de okosan tapogatóznak egymás körvonalait, amennyire a helyzet, illetve ők maguk engedik. És mindig van egy új réteg, ami felfedi magát, és aztán előkerül egymás viszonylata is, mint férfi és mint nő, de ez is nagyjából okosan.

Ez a két ember ugyan ismeretségük kezdetén állnak, mégis vannak hozott spekulációik egymásról. A nő például azt a képet hordozza magában, amikor otthon volt a férfi: hogy január elején, minekutána szilveszter éjszakáján udvarolt neki egy kicsit a férfi, tehát január elején látta őt menni az utcán egy másik nő mellett, akinek fogta a kezét. És emlékszik, hogy mikor ezt látja, végighúzódik az arcán egy fanyar ránc, hogy ennyit az udvarlásról, mert ez is csak játszik, mint a többi, aztán lassít is, hogy azok ketten ne-hogy észrevegyék az utca másik oldaláról. Ez a kép kúszik tehát a nő szemé elé, pedig valójában sosem volt igazán biztos abban, hogy tényleg kézen fogva ment-e a férfi azzal a másik nővel. Most meg tessék, itt van, ülnek egy idegen ország idegen városában, és úgy érzi, hogy mégsem olyan idegen semmi sem, mióta ott ülnek együtt. És villan már a kép a kézen fogásról és arról, hogy bezzeg, de tetten éri a gondolatot, és inkább elhessegeti, mert még most sem biztos benne, és nem akarja leleplezni magát, hogy neki az a kép és a fanyar ránc is megmaradt. Hiába a több ezer kilométer, az ember – akárhol is legyen tehát – a kétségben mozog a legotthonosabban.

A találkozó amúgy jól sikerül, annak ellenére, hogy az egész országban csapnivaló a kávé, ihatatlan, ezt a nő többször is felelegeti, és az étel is szar, meg ízetlen, milyen nép is az, amelyiknek a szalmakrumpli meg a bundás hal a nemzeti étele. A férfi ezen csak mosolyog, ő megszokta már a dolgokat, és nem is olyan nyers, mint a nő, akin rögtön észrevehető, hogy külföldi, és hogy még nem sikerült belesimulnia a helyi kultúrába, sőt, talán nem is fog, mert amúgy szeret nyers lenni. És persze hogy mosolyog, hiszen rájött már, hogy ő sem való ide, vagyis az élete nem illik már ebbe az országba, a virágokat más is gondolhatja, de a saját művészetéért csakis ő

felel, és már nem hiszi, hogy itt fogja megtalálni, egy olyan országban, ahol ennek a nőnek olyan rosszul esik kávé innia.

Aztán eltelt az idő, és a férfi valószínűleg lekési a vonatot, ha pár másodperccel tovább hagyja ajkát a nőén. És a vonat pontos volt, és a férfi is pontos volt, a nő pedig arra gondolt, hogy milyen furcsa, hogy zsugorodik kétezer kilométer néhány óra hosszára.

SZORONGÁS

Akkora tömeg volt, jaj, csak úgy zúdultak egymásra az emberek, mintha gátat robbantottak volna valahol. A kislány már elkeveredett, hangját túszerűen fogta el a rengeteg; a többiek ebből mit sem vettek észre. Ők is azzal voltak elfoglalva, hogy – amennyire lehetett – szemmel tartásuk egymást. De túl nagy volt a tömeg, és ahogy az embereknek – ott és akkor –, úgy a mozdulatlanságnak sem volt helye. Helikopterből például biztosan olybá festhetett az egész, mintha egy nagy adag kocsonya remegne a placcon. Egy jó, elég jó nagy placcon. Csak ez a kocsonya közben rohadtul hangosan remeg, már-már csikorog, mint megannyi egymáshoz horzsolódó fogor. Gyomorból felszökő hidegrázás az egész, hogy szinte belenyög az ember, de nem tudni, hogy az undortól vagy az undor elviselhetetlenségéből fakadó perverz öncsítástól.

A kislány két fonott copfban hordta a haját általában, amit a nővére segített neki tökéletesíteni. Magának szerette fonni, csak ha időtlenül sikeredett, kérte nővére kiigazítását. Fodrász akart lenni, ez volt az álma, és tényleg minden éjszaka arról álmodott, hogy saját szalonja van, és a kócos lányok címlapsztárok csillogásával lépnek ki ajtaján maximális elégedettségben, és gyümölcsös hajlakk illatú mindahány. Üde szépségükkel beraagyogják az utcákat, a tereket, és akire csak rátekintenek hosszú, egészséges pilláikkal, jó emberré válik rögvest. Ilyen és még ehhez hasonló szépeket álmodott tehát a kislány, és gyakorta emlegette világjobbító terveit a nagyoknak. Azok pedig mondták, hogy ez nagyon szép dolog, és legyen úgy, ahogy akarja, ők majd mindenben támogatják, meg hogy legyen jó kislány, majd hozzáfűzték, hogy ők amúgy, amikor olyan fiatalcskák voltak, mint ő, hasonló vágyakat dédelgettek keblükön, mint a fodrász vagy mint az úrhajós vagy mint az operaénekes. Egyszer az is megesett, hogy a kislány kapott

színes játékkollót, játékhajszárítót meg egyéb fodrászati kellékeket (persze az is mind műanyagból). Aztán egy idő után már nem esett szó az álmokról.

Körös-körül lábak és derekak! És mind tapos és toporog. Büdösek ezek a lábak, a derekak úgy koccannak egymáshoz, mint Szilveszter éjszaka a pezsgőspoharak. Micsoda pezsgőspoharak! Sosem szabad inni belőlük, majd ha nagy lesz. Jó. Ezek a derekak azonban nem kívánnak egymásnak sikert és boldogságot, sokkal inkább küldik egymás édesanyját messzire, meg, hogy mozduljál már, te fasz!, és hasonlók hallatszanak derékon fölülről. Nem kell erőlködni, sodor a tömeg, talán kisodor önmagából, és bárcsak így lenne, meddig tart még ez a hömpölygés, Te jó ég, igen, ezt a jó eget sokan emlegetik valamiért, hát legyen akkor ez, hátha van valami haszna. Például eget látni a derekak helyett. És az a rengeteg cipő! Nem vesznek észre azok semmit, az ember könnyöröghet, hogy ne tapodjanak, süketek azok a cipők, és sárosak, és sárosak már a belőlük ágaskodó lábak, és hamarosan a derekak is sárosak lesznek, és sárban úszik már minden, megolvadnak a szántóföldek, összekeverednek a folyókkal, és már az egész bolygó egy nagy dagonya, csak úgy fröcsög bele a világűrbe.

– Stop! – mondja a kislány; huncut mosolya szikrázik a napfényes szobában.

– A! – így a nővér.

– Az nem lehet. Nem is mondtad végig az ábécét!

– De gondoltam.

– Na, jó. Ország, város, fiú, lány, növény, állat, tárgy, A-val. Óra in-dul!

Anya. Anya sok lehet a tömegben. Meg apa is. Minden bizonnyal a tömeg nagy része anyákból meg apákból tevődik össze. Meg az anyák és apák anyáiból és apáiból. És azokból, akik csak lesznek anyák és apák. Kétféle ember van a világon: anya és apa. Nincs mitől félni.

Az pedig ott? Fény!

A kislány minden erejét összeszedve vetődött a lábaknak, a derekaknak, és mire átvágta magát a sáros cipőkön, maga is tetőtől talpig szutykos lett. Két copfja ziláltan csüngött, félig az is sárosan és a nővére gondolt, hogy meg kéne igazítania a haját. Sőt, a leghelyesebb az volna, ha előbb megmosná neki. De a nővére nem volt ott, és az anyja és az apja sem, és mikor odébb mászott a tömegtől, úgy tűnt, hogy talán soha nem is lesz már, és a jó ég tudja, talán soha nem is volt. És talán ő maga sem létezett soha, csak képzelet. Hogyan is lehetne, mikor mindenki a világon egymásra zúdult, hogy egyetlen tömegben ordibáljon egymást tapodva, és nyögjenek, mint a befogott vadállatok. És ő, a szökevény, külön mindenkitől most csapzott-

tan és sárosan lődöröghet, míg ki nem fröccsenti magából a dagonya bolygó, és keringhet örök magányban a tágas világűrben. De nincs nagyobb magány annál, ami a Földön töltött időt feszíti végtelenné.

MISKA

Miska csendes gyerek volt, már nem azért, mert szégyellős lett volna vagy hasonló. Miska szájában vacka volt a szavaknak, nem mindegy, hogyan engedi ki őket, mondjuk sapka-sál szükséges, mert megfázhatnak, az meg kinek jó, hát Miskának biztosan nem, a szavaknak főleg nem, és ha mégis, akkor mondják is majd, hogy te buta Miska, nem vigyáztál ránk, és morcogva elhagyják a száját, azt a jó meleg vackot örökre. De Miska nem hagyta felelőtlenül csavarogni, csámborogni szavait, a csúnyákat se, meg a szépeket se, mindig jól bebugyolálta őket, és gondoskodott arról, hogy oda kerüljenek, ahova kell.

Ki gondolná, hogy ilyen rendes, biztonságos világához mégsem fűlik mindenkinek a foga.

Reggel volt, a harmat vastagon borított be fát, fűvet, hegyet, dombot, völgyet, és mintha az összes ember meg állat is apró szikráktól ragyogott volna. Miska épp nyújtózkodott, amikor egy ilyen harmatcsepp lebuckázott az orra hegyéről, és ráfröccsent a kőre. Ez, mintha vekker, rögtön felverte a Miska szájában vackoló szavakat, és készenléti állapotban tolongtak fog-sora előtt, hátha szükség van rájuk. Miska a szája elé emelte a kezét, mintha köhögést akarna csitítani. Hátha szükség. És Miska érezte, ahogy egyre nő a nyomás a gerincében, eljut a rekeszizamáig, ott megbotlik, és ráhasal az egész nyelőcsövére, és akkor Miska csuklani kezd, és már soha többé nem hagyja abba. A csuklás aztán mégis elült, mint a nagy viharok, Miska homlokáról pedig felszáradt a nedvesség, ahogyan a reggeli harmat fáról, fűről, hegyről, dombról, völgyből.

Ami azt illeti, aznap reggel ritka hűvös harmat telepedett a világra. El is gondolta Miska, egyáltalán érdemes-e kikászálódnia az ágyból és neki-vágni a napnak. Egyetlen dolog tűnt fel neki, azok a furcsa, gerincből induló csuklások, amelyek úgy megnyomták a nyelőcsövét. Miska fázott. Nem tudott mit kezdeni az érzéssel, pedig nyár volt, a nap úgy vilánglott a völgybe, mintha maga az Isten cserélt volna elemet a fejlámpájában, hogy azért

csak tudjon tájékozódni abban a tágas világban, ami adott volt a körülményekhez. És a patak szinte sistergett, tücskök fűrészelték vastag rönköket a nyárnak, hadd melegítse, akit ér. De Miska, Miska csak didergett. Kapart a torka, tán megfázott az éjszaka, maga sem értette, mi történik vele, csak arra emlékezett, milyen fényes kicsi pontok hálózták be az eget nem is olyan rég, mikor az még sötét volt és olyan tágas, hogy elhordta hátán a Föld összes izzócsövét, melyek közül kettő bizony kiégett és lehullt, talán vissza oda, ahonnan ismeretlen idők előtről származott. Miskának átfutott az agyán, hogy kívánjon, aztán arra gondolt, hogy minek, ha már azok úgy döntöttek, hogy elhagyják az égboltot, akkor maga is elengedi őket. Minden csendes, a szavak is.

A csuklás volt az egyetlen dolog, ami ekkortájt Miskát megzavarta felhőtlen nyújtózkodásában. Meg az a nyomás a nyelőcsövén. Miska gondolatai egyszerre összekuszálódtak. Ezt abból tudta, hogy már nemcsak a nyomást érezte, hanem bizsergett az egész szájürege, feszült az ínye, mintha katonák riadtak volna föl s vágták haptákba magukat a fogsor mentén, mert érezték, hogy közeleg valami, mondjuk egy támadásra kész sereg. Miska értetlenül állt a helyzet előtt. Ismerte a szavait, tudta, mit kezdjen velük, mikor engedje őket a szabad levegőre, jól bebugyolálva őket, nehogy megfázzanak, meg ilyesmi, szóval jó őrmester volt ő, ám most valahogy mégis úgy érezte, hogy azok nem engedelmessé válnak neki, és valami furcsa, titkos küldetésre készülnek, és ő nem ismeri a tervet, sem a küldetés célját vagy időpontját. És ahogy ezeket gondolta, vagy érezte, tehát akármelyik változat is legyen a kettő közül, történt valami, ami észhez térítette: egy hosszú, tompa nyilallás a mellkasában. És ez a nyilallás szökött fel a hangszálaiba is, az toborzott sereget és állt sorfalat a fogaknál, és leste a legjobb adandó alkalmat a támadásra. Miska úgy érezte, belefeszül a nyújtózkodásba, és örökre úgy marad, abban a testhelyzetben, amit utoljára ért tetten a nyilallás. És hiába szórta szikráit a harmat fára, fűre, hegyre, dombra, völgyre, Miska csak sajgott immár egész testében, és legkedvesebb védenői úgy ostromolták, mintha esküdt ellenségei volnának. Hiába sapka-sál, hiába jó meleg vacok, te buta Miska, nem vigyáztál ránk. És sajgott immár a Miska szíve, és a szavak próbáltak utat törni maguknak a szájban, de egyelőre még nem sikerrel.

Miska, te Miska, mi van veled? Miért nem engedsz ki minket?

Álltak a szavak sorjában, csiklandozták Miska hangszálait, mire ő köhögni kezdett, mert ez elfogadható hangnak bizonyult, amely ugyan még nem szó, de így legalább nem fullad meg az ingerlésben.

Fáj a szíved, Miska. De mi tudunk segíteni rajtad, csak engedj szabad-
járá!

Micsoda csapnivaló őrmester az olyan, melyet néhány édeske szó meg-
enyhít, feladja a harcot, sőt, tálcán kínálja országát az ellenségnek! Egyene-
sen hazaárulás! Miska tudta ezt, és karba tett kézzel hátradőlt, behunyta a
szemét, és próbált semmire sem gondolni. A semmire sem gondolásból
aztán az lett, hogy még hangosabban kezdtek motyogni a szavak, de most
már a fejében, és ezzel egy időben a szíve is egyre nehezedett. Miska meg-
mordult, oldalra feküdt, térdeit mellkasához húzta, és belenyomta fél ar-
cát a párnába.

Miért nem maradtok csöndben? Olyan jól vigyáztam rátok eddig, mi-
ért lázadoztok hirtelen?

Jaj, te buta Miska, de hiszen eleget vigyáztál már ránk, megtanultuk a
magunk részét, és addig nem maradunk csöndben, amíg el nem engedsz
minket. Szükséged van ránk, Miska, de csak akkor tudunk segíteni rajtad,
ha szabadjárá engedsz.

Miattatok fájok, sajgok, ez nem segítség, már hogy is volna az, hiszen
itt dörömböltök, csiklandoztok, hergelték mindahányan, és én csak fájok
és sajgok és már a fejem is zúg bele!

A szíved, Miska, azért fáj, mert be vagyunk oda zárva. Szavak vagyunk,
azért születünk, hogy kimondjanak, hogy kimondj minket, Miska. Jól vi-
gyázol ránk, bizony tényleg jobb neked, ha odafigyelsz, mikor engedsz ki
minket, de ez most más. Azért dörömbölünk, mert nyom minket az a na-
gyon szép lány, aki szintén ide be van zárva. Ő sokkal nagyobb, mint mi,
és tényleg fáj a nyomás, szétfeszíti a szívedet, hogy nem duruzsolhatunk a
fülébe. Kedves Miska, az a sok kósza gondolat és félénk mozdulat és illat
és szín és fény és minden, tehát minden, ami hozzá fűz, mi azokból let-
tünk – nagyon hirtelen, alig tetten érve születésünket. És te meg csak hes-
segetsz el. Bebugyolálsz a jó meleg vacokba, sapka-sál meg ilyesmi, te meg
dideregsz, míg az Isten leveszi a fejlámpáját, és kiteszi az elemeket a nap-
ra töltődni.

Miskának igaza volt. Tényleg volt a szívében egy nagyon szép lány, ott
kucorgott, és nem hagyta békén lakótársait. Néha bújócskáztak egymással,
olyankor Miska nem talált szavakat, és állt némán, mint egy olyan Levente,
és nevetségesnek érezte magát, mikor tényleg a lány közelébe került.

Az égbolt jutott eszébe, az a sok fényes kicsi pont, meg az a kettő, amit
éjszaka látott lehullni, és arra gondolt, hátha még nem késő kívánni, attól,
hogy már napsütés van meg reggel. És Miska behunyta szemeit, és kívánt

egyét, a második lehetőséget tartalékba tette. Akkor hirtelen nagyot szök-
kent: egy rusnya koppanó bogár hullt le előtte, mire vékonyka sikítást hal-
lott, a hang felé fordulván pedig látta, hogy egy lány, vagyis az a nagyon
szép lány remeg a félelemtől, és ettől Miska majdnem összepisilte magát,
ám akkor eszébe villantak a szavak, és hogy most nem hessegetheti el őket.
Mert ugyan őrmester ő, de ki tudja, talán ezek a furcsa közlegények sem
mondanak mindig bolondot. És kezdett is bizseregni a torka, lám, itt vagy-
tok, nem tűntetek el, hát akkor usgyé, gondolta Miska, és kinyitotta a száját.

Ne félj, majd én leütöm azt a rusnya bogarat.

És Miska csendes volt, akár a szavai, és a lány pedig valóban néma volt,
csak a szemei mosolyogtak.